

Posudok habilitačnej práce

Mgr. Zuzana Borzová, PhD.: Kostolianska kotlina v premenách času. Stav a perspektívy archeologického a interdisciplinárneho výskumu krajiny. Katedra archeológie UKF. Nitra 2017.

Predložená habilitačná práca sa zaoberá problematikou archeologického a interdisciplinárneho výskumu krajiny v geograficky úzko vyhranenom teritóriu. Ak by sa to zdalo, ako jej menší nedostatok, opak je pravdou. V slovenskej archeologickej spisbe totiž do značnej miery absentujú práce zaoberajúce sa detailne vývojom v regiónoch. To je dôvod, prečo predloženú prácu treba hodnotiť jednoznačne pozitívne. Kostolianska kotlina je pomerne uzavretý geomorfologický celok, ktorý môže byť skúmaný z viacerých uhlov pohľadu, preto považujem výber tohto regiónu za vhodný. Druhým dôležitým momentom je interdisciplinárny výskum zvolenej oblasti. Použité postupy sú jednak metódami spadajúcimi do okruhu humanitných vied (história, historická geografia, etnológia), resp. ide o metódy prírodných vied (geológia, geomorfológia, botanika, archeobotanika). Tie boli v práci v značnej miere využité, hoci jej ťažisko predstavuje archeologický výskum. Všetky uvedené skutočnosti poukazujú na značnú náročnosť spracovania problematiky práce.

Čo sa týka úrovne spracovania práce, považujem za potrebné vyjadriť sa k jednotlivým kapitolám. Úvodná pasáž je dosť stručná. Naproti tomu podkapitola 1.2. je podaná veľmi podrobne, pričom Z. Borzová prezentuje poznatky viacerých vedných disciplín. Aj keď v priestore Kostolianskej kotliny sa neuskutočnili mnohosezónne archeologické terénne aktivity veľkých rozmerov, viaceré vykopávky priniesli celý rad poznatkov o vývoji osídlenia daného územia. Napriek obmedzenému rozsahu sú aj výskumy uskutočnené v nedávnej minulosti veľmi dôležité. Týka sa to predovšetkým výskumov v priestore kostola Sv. Juraja v Kostol'anoch pod Tribečom a na ploche hradiska Veľký a Malý Lysec.

Nasledujúca kapitola zhrňujúcim spôsobom informuje čitateľa predovšetkým o možnostiach nedeštruktívne skúmania krajiny či už z hľadiska prírodovedných disciplín, resp. archeológie. Ťažiskovou časťou práce je kapitola 3, čo je prirodzené, keďže Z. Borzová je archeológ. Veľmi podrobne sú uvádzané jednotlivé archeologické aktivity a ich výsledky. Kolegyňa Borzová realizovala archeologický výskum hradiska nachádzajúcom sa na vrchoch Veľký a Malý Lysec. Získané výsledky sú opísané veľmi podrobne. Možno konštatovať, že tzv.

Nie celkom presné citovanie literatúry. Každá nálezová správa má názov. Aby aj zo zoznamu použitej literatúry bolo badateľné o akú lokalitu ide, dal by som citáciu do takejto podoby: *Točík 1960* – A. Točík: Názov lokality. Nálezová správa č. 633/60. Dokumentácia Archeologického ústavu SAV v Nitre. Ne publikované.

Číslovanie kapitol v obsahu nezodpovedá číslam jednotlivých kapitol v texte. V obsahu sú dokonca dve kapitoly označené číslom 3. V obsahu je napríklad kapitola „Internetová databáza k štúdiu krajiny“ označená číslom 3, na s. 184 je označená číslom 5.

Značky na mapách sú veľmi malé, legendy sú na niektorých ilustráciách bez lupy ťažko čitateľné.

Bolo by nanajvýš vhodné, keby habilitačná práca Z. Borzovej bola po drobných redakčných korektúrach publikovaná formou monografie. Dôvodov na takýto počin je viacero. V práci sú viacerými spôsobmi prezentované početné a cenné ilustrácie (napr. farebné fotografie terénnych situácií, rôzne spôsoby prezentovania archeologických objektov, výsledky geofyzikálnych meraní, ortofotomapy, výsledky morfometrických analýz, mapy prevzaté z publikácií rôzneho druhu, využitie tieňovaného reliéfu, tabuľky materiálu z výskumov a pod.). Oceňujem aj vytvorenie internetovej databázy k štúdiu krajiny, ktorá umožní veľkému počtu záujemcov získať poznatky o spracúvanom regióne. Pri publikovaní bude potrebné prácu doplniť o kompletný katalóg z archeologických výskumov, t. j. opisy terénnych situácií, objektov a materiálu z nich.

V mnohých ohľadoch veľmi prínosná habilitačná práca Mgr. Zuzany Borzovej, PhD. prakticky neobsahuje také deficity, ktoré by výrazne ovplyvnili jej kvalitu či už z obsahového, ako aj z formálneho hľadiska. Mimoriadne oceňujem predovšetkým veľký počet rôznorodých ilustrácií, ktoré dávajú čitateľovi ucelený obraz krajiny „v premenách času“. Isté drobné nedostatky budú zrejme predmetom kritických pripomienok aj zo strany ďalších oponentov. Predložená habilitačná práca jednoznačne spĺňa požiadavky kladené na práce tohto druhu a preto ju odporúčam prijať na obhajobu. Zároveň s plnou vážnosťou navrhujem, aby bola Mgr. Zuzane Borzovej, PhD. po úspešnej obhajobe udelená akademická hodnosť docent (doc.) v študijnom odbore: 2.1.25 archeológia.

V Nitre 30. 06. 2017

